

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

За кожен зміну адресу платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МІСІЯ КОЗЛОВА В АМЕРИЦІ

Один із совєтських віце-прем'єрів та майбутніх претендентів на спадщину диктатури по Хрущову, Фрол Козлов, прибув минулої неділі до ЗЛА, щоб — формально — відкрити совєтську виставку в іпопоевському Колізеї. У своїй вступній заяві на летючій він нічого не згадував щодо плану будь-яких розмов із американськими державними керівниками про актуальні міжнародні справи. Однак, такі розмови не виключені, тим паче, що през. Айзенгавер заповів на своїй пресовій конференції, що він прийме Козлова.

Деякі західні оптимісти не виключають, що Козлов дістав від Хрущова доручення зм'якшити враження, що його зробила у Вашингтоні педкача Женеєвської конференції, і промовити шлях до конференції "на вершинах", передумовою якої Айзенгавер вважав договірність бойд у справі Берліну. Однак, водночас газети звертають увагу на те, що і з приїздом Мікояна минулої зими зв'язувало подібні надії. Правда, Мікоян приїждив "приватно", і у Вашингтоні не квапились заводити з ним розмови, сам же Мікоян виявив найбільше зацікавлення в отриманні довготермінового кредиту від Америки, потрібного Совтам для здійснення селмірчії, що — очевидно — не стрінулось з захопленням збоку Дугласа Діалона та приватного банківського світу. Коли ж Мікоян вернувся до СРСР, після двотижневого об'їзду Америки, де мав найповнішу свободу рухів і навіть змогу без попередження стукати до приватних помешкань американських робітників, — совєтська преса не перестала представляти Америку як країну нужди, де мільйони безробітних голодують, мільйони живуть в старих халупах, а далі мільйони ведуть расову боротьбу. Сам Мікоян не вийшов у своїх публічних заявах про Америку поза пропагандивне приписування покійному державному секретареві Доллессові "зміни поглядів", що зустрілись з риничним спростуванням державного департаменту.

Отже, дуже сумнівно, чи Фрол Козлов залишить своїми теперішніми відаваннями в ЗЛА помітний слід на відносинах між Америкою і Совтатами, ніж залишив був Анастас Мікоян. Цей сумнів тим більше виправданий, що в той самий день, коли совєтський турбомоторний літак приїздив Козлова до Нью-Йорку, в Москві міністер закордонних справ Андрей Громико роздав журналістам 15-сторіковий заяву з оскарженням Заходу в тому, що це він унеможливив порозуміння на Женеєвській конференції міністрів, і з підтриманням совєтської вимоги закінчити "окупаційний стан" в західно-нової Берліні. Те саме становище зайняв минулого тижня Нікіта Хрущов у своїй розмові з Агнесом Гарриманом. Тому дуже трудно припускати, що Козлов; який не є сувереном своєї волі, а є тільки виконавцем волі Хрущова, в розмовах з Айзенгавером чи Гертером відійде від заяв свого "босса". Очевидно, що той "бос" міг дати йому таке доручення, але треба дуже сумніватися, що таке доручення заперечувало б основні цілі совєтської політики, що їх минулого тижня спрещував у своїй радіо-промові Кристіан Гертер: прилучення західного Берліну до комуністичної Східної Німеччини та намагання включити у сферу комуністичних впливів цілу Німеччину.

Тим часом по Америці розлітається черговий писанець червоної Москви. На летючце, де він писався, не з'являється жадна група американських громадян із східно-європейських країн з летючками і транспарантами, що пригадували б — хто такий Козлов і яка його справжня місія. Це не є місія "заділя покращування розуміння між народами для добра світового миру", тільки — для ведення односторонньої совєтської пропаганди для морально-політичного демобілізування американського громадянства та зняття, в ньому баламутства. Фрол Козлов почав вести пропаганду осліпів СРСР від першої хвилини, як тільки ступив на американську землю, бо прославляв рекордну швидкість, з якою його літак переборон віддалі з Москви до Нью-Йорку. Виставка в іпопоевському Колізеї, яка — зрештою — вимагає окремого обговорення, має теж на меті пропаганду, бо вона промочує найважливішу й найблизьку правду про Совтату: кошт мільйонів людських жертв, невольничий праці та жалюгідного життєвого стандарту мешканців СС-СР, який оплачено експонати, виставлені в Колізеї. Водночас, з наказу той державно-партійний верхівки, що її членом є Козлов, совєтське радіо і преса почали наємніватися з американської виставки, яка має бути відкрита 25 липня в Москві, що вона — мовляв — не представляє дієвого життя в Америці. Так більшість громадян розуміють з "культурного обміну" для "кращого взаємного розуміння". І по цій самій лінії іде Фрол Козлов.

ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ МОРСЬКОГО ШЛЯХУ СВ. ЛАВРЕНТІЯ

26-го червня президент Айзенгавер і англійська королева Єлизавета II, офіційно відкриваючи Морський шлях св. Лаврентія, заявили, що цей великий технічний осяг є найкращим ствердженням того, як успішно дві сусідські країни можуть співпрацювати для свого спільного добра і для добра усього світу.

Відкриття Морського шляху св. Лаврентія дозволяє вперше в історії цього континенту океанічним кораблям запливати з портів усього світу аж до Шикага й Дулуту, це значить до половини ЗЛА, понад дві тисячі миль углиб цього континенту. Цей факт матиме великий вплив на розвиток північної частини ЗЛА і великої частини Канади, бо дешевий водний транспорт допомагає росту торгівлі і промислу в тих районах. Вже тепер місто Бофало хвалиться тим, що приїзди торговельно-транспортних кораблів до цього міста збільшилися кілька разів, від коли почали курсувати океанічні кораблі по річці св. Лаврентія.

Теперішній морський шлях св. Лаврентія є це дуже обмежений у своїх можливостях, які треба буде поширювати, розбудовувати цей новий транспортний засіб. Та навіть і при теперішніх можливостях цей новий водний шлях, як це передбачає Корпорація для розвитку цього шляху, в 1965 році перевезе коло 50 мільйонів тонн вантажу (тойорський порт в 1957 році обслужив 148 мільйонів тонн).

Усі передбачають, що нову водну артерію будуть поширювати і вдосконалювати, і що вона мусить стати дійсним продовженням океанічного шляху. Професор економіки в університеті Вестер Резерва в Клівленді, Мервін Бардун на основі розв'язаних тенденцій в економіці країни передбачає, що в роках 1980-2000 цей новий водний шлях спричинить великі зміни в цій частині країни. Коли прийняти, що економіка ЗЛА буде розвиватися без жадних позитивних впливів, то в 1980 році запліла Великих озер матиме 90 мільйонів населення, а над Атлантичним тодіж, тиме тільки яких 60 мільйонів людей. Про важливість цього північного району свідчить те, що вже в 1957 році більше як 40 відсотків прибутку у доларах в цілій країні походило з фермерства, копалень і промислу із теперішнього запліла морського шляху св. Лаврентія, а тільки 27 відсотків із побережжя Атлантики (від Канади аж до Вірджинії). Дешевизна водного транспорту збільшить багатство цього району, який нині перебуває в першому місці в економіці країни.

Треба також пам'ятати і про те, що над рікою св. Лаврентія в Канаді і ЗЛА нараються рівночасно близько: водний шлях по цій річці глибоко північноамериканському континенту і велика гідроелектрична за потужністю 1.880.000 кіловатів, яка початас електричну енергію по половині ЗЛА і Канаді, і ця потужна електрика матиме великий вплив на розвиток

цього району в промірі приблизно 150 миль навколо. Дехто навіть передбачає, що в 2000-му році Шикаго стане більшим від Нью-Йорку. Та можна знайти аргументи на те, що так не буде. Новий морський шлях може спричинити те, що в 2000-му році Шикаго і Мілвокі творитимуть одне місто, і стануть великим портом, який буде обслуговувати і басейн ріки Міссісіпі. Але теперішня швидка комунікація не дозволяє на те, щоб апало значення Нью-Йорку, яке він собі здобув, і якого не втратить і в найближчих десятиліттях. Згаданий проф. Бардун передбачає, що в 1980 році ньюйоркська метрополія матиме 20 мільйонів мешканців (в 1957 році — 14,3 мільйона), а метрополія Шикаго тоді повинна мати к. 12 мільйонів населення (в 1957 — 6,3 мільйона).

Можна вже тепер звернути увагу на те, який вплив матиме новий водний шлях на суперництво в розвитку двох добрих сусідів — Канади і ЗЛА. Декому може здатися дивним ставлення цієї проблеми, бо ж Канада має тільки десятку частину населення ЗЛА. Але треба пам'ятати те, що канадійська економіка збільшується швидшим темпом, як американська. І так в 1926-1955 роках країнова продукція Канади збільшувалася річно на 3,6 відсотка, а ЗЛА тільки на 3,1 відсотка. Якщо цей темп буде продовжуватися, то в 2000-му році Канада матиме 40 мільйонів населення, але і країнова продукція становитиме від 120 до 150 мільярдів доларів. Треба пригадати, що в 1929 році ЗЛА мали країнову продукцію з 120 мільярдів доларів, а їх населення виросло тоді 120 мільйонів.

Внаслідок цього зростає значення Канади, життєва стопа якої має коло 1980 року перевищити ЗЛА, а в 2000-му канадійці мали б дивитися на своїх південних сусідів — із деякою зневагою. Та треба зазначити, що американці не можуть дивитися з люттю чи ненавистю на ріст своєї північної сусіда, бо ж громадяни цієї країни мають вже тепер 12 мільярдів інвестицій в Канаді і тому можуть тільки тишиться розвитком канадійських фірм, які працюють американським капіталом. Тому ріст канадійської економіки є одночасно і збагачуванням американців.

Тому можна сподіватися, що цей морський шлях буде розбудовувати, і то вже в найближчих роках. Будуть поглиблювати канали 27 стіп завглибшки, можуть подвоїти шлюзи, щоб відбувався одночасно рух кораблів в обидва боки. Фактично твердять, що можна довести до того, щоб змова перерва не тривала аж 4 місяці, як це є тепер, коли замерають канали, тільки далеко коротше, або спричинити те, щоб взагалі вода не замерзала. (Огрівали б воду підводними рудами з теплим повітрям, як це робиться в скандинавських каналах). Атомова енергія дала б дешеву енергію для контролю температури води.

Ново відкритий двома головами держав морський шлях

ГОМУЛКА СТАВЛЕНИК ХРУЩОВА

Півтора року тому, в час жовтневих подій у Польщі, що у їх висліді першим секретарем польської комуністичної партії і водночас із цим фактичним диктатором Польщі став Владислав Гомулка, у західній пресі появилось чимало ревелцій про те, що Гомулка будице прийшов до влади проти волі Москви і всупереч бажанням й інструкціям проводу "міжнародного комунізму", очолюваного Нікітою Хрущовим. Навколо Гомулки створилася легенда, що її інколи підтримували і такі комуністи, яким вона виходила на користь, бо передставляла їх в очах Заходу, як незалежний від Москви фактор.

Аналізі ставлення Москви до Гомулки і, навики, ставлення цього ж Гомулки до Москви і Хрущова, присвятив востане дуже цікаву статтю відомий польський публіцист Юзеф Мацкевіч, що під заголовком "Гомулка найменував сам Хрущов" надрукував еміграційний польський лондонський часопис "Дзєнік Польскі" і за яким що ж статтю передрукували й інші польські часописи на Заході.

Згідно з аргументами і даними Мацкевіча, легенда про якийсь негативне ставлення Хрущова до Гомулки є кривдливою і кривдливою кривдливою. Згоди західної преси про те, що Гомулка став першим секретарем польської компартії проти волі Хрущова були висвані з паляць.

Фактичний стан подій зв'язаних із приходом до влади Гомулки, з'ясований Мацкевічем на основі офіційних комуністичних документів, зокрема на підставі звіту з 8-го пленуму Центрального Комітету Польської Об'єднаної Робітничої Партії (ПОРП), що відбувся в днях 19-21 жовтня 1956 р., доводить, що ніякого спротиву проти Гомулки збоку Москви не було. На свій пост був призначений Гомулка самим татко Хрущовим, що тільки було потім формально апробовано згаданим пленумом.

Після смерті Владислава Бєрута, сталінського ще ставлення на становище першого секретаря польської компартії, в дні 12 березня 1956 року, на надзвичайній сесії ЦК ПОРП, що відбулася дня 20 березня, Хрущов признав наступником Бєрута, знавши першим секретарем польської компартії, Едварда Охаба, одного з найбільш відалих Москві польських комуністів. Але ж червоні заворушення в Познані і далішній фермент, що почався пі-

зробив із ріки св. Лаврентія і північних озер немов нове середземне море, яке врізалося глибоко в північний американський континент. Цей новий дешевий шлях спричинив економічний ріст ЗЛА і Канади і здійснив мрії тих канадійців і американців, які думали про нього вже 50 років тому.

Сліди цих заворушень у Польщі виявив не тільки глибоку кризу в польській компартії, а й повний упадок її престижу в очах польських робітничих мас. Саме це спонукало Москву зрезигувати з Охаба і ставити на пост першого секретаря людину більш сприятливу для задоволення польської опії і кандидатом на наступника Охаба обрано Гомулку передусім з огляду на його сповідне пов'язання з опозицією проти Сталіна чи радше із фактом, що він сидів у в'язниці.

Згідно із протоколом 8-го пленуму ЦК ПОРП, призначення Гомулки Хрущовим відбулося під час тривання цього пленуму в днях 19-21 жовтня 1956 року. Почався пленум дня 19 жовтня і зразу ж цього самого дня райком прибули до Варшави члени президії ЦК КПСР: Хрущов, Кагановіч, Мікоян і Молотов. Відбулося привітання цієї "делегатції" в душі якнайповнішою лояльністю і дружби, і не було ніяких польських демонстрацій проти цієї делегції, що про них писала тоді закордонна преса. Вітав Хрущова і його делегцію Охаб, який після розмови з делегцією, вже під час офіційного відкриття пленуму сповістив його учасників, що кандидатом на пост першого секретаря ПОРП є оголошений Владислав Гомулка, і який водночас запропонував перервати нараду до 8-го години вечора, мотивуючи це "конкретністю відбуваючоїся конференції з президією КПСР". Постанову про перервані наради пленуму прийнято після деякого спротиву "непоінформованих" учасників пленуму. В конференції ЦК ПОРП із совєтською делегцією брав участь також і Гомулка, як офіційний кандидат на становище першого секретаря ПОРП, і вона тривала аж поза 6-ту годину вечора і тому теж даліш наради пленуму започатковано чойно в 11 год. на другий день, 20 жовтня 1956 року.

Про конкретний вислід конференції із президією ЦК КПСР учасники пленуму не повідомляли, але поінформовано їх у загальному, що "говаривши з Москвою здійснені проєкти нового складу керівництва ПОРП" і що разом з ними вирішено, щоб уже найближчим часом керівництво ПОРП виїхало до Москви для продовжування започаткованих розмов.

Виступав Гомулка із своєю відомою промовою на цьому ж пленумі чойно після відбуття конференції з президією ЦК КПСР і його промова займала майже цілий другий день наради. Самі ж "вибори" першого секретаря відбуваються аж в третьому дні наради пленуму і тоді при тасному голосуванні на членів Політбюро ПОРП Гомулка одержує 74 голоси, менше ніж Охаб. "Об'ор" ж першого секретаря відбувся на пропозицію Охаба явив в цих явних "виборах" Гомулка, як офіційний кандидат політбюро був обраний на пост першого секретаря одностойно, без ніякого спротиву. Все це, зокрема факт, що Гомулка був запропонований на те становище Охабом, довіреною особою Хрущова, до-

казує, що "вибори" Гомулки відбулися згідно з рішенням конференції обидвох ЦК і за інструкціями Хрущова. Наприкінці своєї статті Мацкевіч стверджує, що такою самою фантастичною легендою, як легенда про негативне ставлення Хрущова до Гомулки, були місти західної преси про якусь автосовєтську концентрацію польських військ проти Польщі на польських кордонах і в самій Польщі.

Виступав Гомулка із своєю відомою промовою на цьому ж пленумі чойно після відбуття конференції з президією ЦК КПСР і його промова займала майже цілий другий день наради. Самі ж "вибори" першого секретаря відбуваються аж в третьому дні наради пленуму і тоді при тасному голосуванні на членів Політбюро ПОРП Гомулка одержує 74 голоси, менше ніж Охаб. "Об'ор" ж першого секретаря відбувся на пропозицію Охаба явив в цих явних "виборах" Гомулка, як офіційний кандидат політбюро був обраний на пост першого секретаря одностойно, без ніякого спротиву. Все це, зокрема факт, що Гомулка був запропонований на те становище Охабом, довіреною особою Хрущова, до-

ДО ПИТАННЯ ПОЧАТКУ ДОБИ "РУІНИ" В КОЗАЦЬКОМУ ПЕРІОДІ

(Думки про гетьманування І. Виговського)

У загальній періодизації гетьманщини часи гетьманування Івана Виговського істориків відносять до початків т. зв. Руїни. Як відомо, період руїни характеризується хаосом різних політичних концепцій провідних діячів козацької армії, які гравітували в сторону Москви, Польщі, Туреччини і Криму. У висліді в тому самому часі масою по декілька гетьманів, розсварених козацьких груп та громадянську війну. Цей стан привів до руїни державницької концепції Богдана Хмельницького і створював українську анархію думки і чину.

Нам здається, що витягнені "доба Виговського" в період цієї руїни несправедливий. І думки в цьому напрямку Крупницького, Липинського, Коренія і інших істориків, які "добу руїни" починали смертю В. Хмельницького, вимагають основної перевірки і переоцінки. Це не значить, що зі смертю великого гетьмана не було помітних ускладнень у внутрішній і зовнішній політиці молодого козацької держави. Ми бажали лише підкреслити, що період гетьманування В. Хмельницького відзначився цілою низкою стратегічно-воєнних успіхів, які піднесли Хмельницького на п'єдесталі мілітарного генія; натомість член І. Виговського характерні високі козацької дипломатичної акції, що залишили в анналах української дипломатії і є проминальнім зразки державницької політичної думки і хисту. Якісність політики І. Виговського вказує на виняткову політичну дозрілість їхнього творця.

На увазі передусім масою двох незвичайних ваги документів: Корсунський договір 1657-го року і Гадяцьку угоду з 1658-го року. Коли ж згадати те блискуче мілітарну перемогу І. Виговського під Конотопом — тоді його гетьманування треба зачислити не до початків руїни козацької держави, а до кульмінаційного розвитку козацької держави, до кульмінаційного розвитку козацької держави, до кульмінаційного розвитку козацької держави, до кульмінаційного розвитку козацької держави.

Україна мала бути визнана незалежною державою. Договори з Кримом і Туреччиною ще більше скріпили молоді державу. На перешкоді в реалізації державних задумів І. Виговського стала Москва, яка за велику ціну хотіла викликати фермент у співжитті українських суспільних верств, зокрема внести роздор між козацькою старшиною і козацькою чернью. Рівно ж Москва хотіла підкорити своїй владі українське духовенство — цей тиск, зокрема, посилює по смерті митрополита Сильвестра Косова — одначе українське духовенство зуміло відстояти свою незалежність і залишилося під формальною зверхністю царгородського патріарха. По піднесенню роботи проводили московські вояводи в Україні, які слідували за гетьманом та діяльність українського уряду. Іхня робота частково адалася — і тут саме повторився український історичний фаталізм. Частина козацтва під проводом, до речі зазначеного в визвольній боротьбі, полк. М. Пушкаря, збаламученого Запоріжжя і інших діячів повела підняти акцію проти Виговського. На цьому внутрішньому непорозумінні Москва хотіла скористатися й усунути Виговського з його одностовід від влади. Мієй-боляр — Хитрогі, П. Скурава, І. Алфімов — виключно мали на меті загострити внутрішні напруження між козацтвом. Явне повстання Пушкаря було Виговський зліквідовано в доволі радикальній спосіб — проте це була вимога часу. Без порядку ввнутрі країни тоді було думати про якісь поважніші зовнішні дипломатичні акції.

На цьому місці не хочемо розглядати фатальної політичної української черні, яка не розуміла політичних (Закінчення на стор. 4-й)

важливої ролі, яку прийшлося відіграти українському найвищачинішому дипломатові другої половини XVII ст. в крайню несприятливі внутрішні і зовнішні обставини.

В першу чергу слід підкреслити, що канцлер І. Виговський, який виводив свій рід із старинного українського боярства, був одним із найбільш довірених людей В. Хмельницького. Ного студії в Києво-Могилянській Академії, а згодом державна служба в Луцькому старостві, якого став він намісником, дали безпосередню змогу зацікавитися з духовною культурою і адміністративними проблемами України, а служба в кварцяно-військовій до мілітарною штуркою. Це звання згодом придалося при наводженні порадників у козацькій державі. Під Жовтими Водами Виговський понав у татарський яр, одначе Хмельницький його викупив з неволі і доручив вести військову канцелярію, а згодом признав його генеральним писарем козацької військової, з часом І. Виговський став промотором козацької закордонної політики.

Всі політичні договори, дипломатичні місії, переговори з чужинськими державами — безпосередньо мали на собі печат духа І. Виговського, який став мозком козацької дипломатії.

Смерть В. Хмельницького на короткий час безголовила Україну. Великі політичні плани, включаючи остаточний розрив з Московією, забрали з собою в могилу козацький гетьман. Недопущення українських послів на Віденську конференцію наглядно показало ставлення Москви до свого українського союзника. Україна, як зазначав В. Липинський, мала стати козлом нової польсько-московської угоди, а державні змагання мали бути здавлені новими союзниками. І в цьому аспекті Виговський продовжує заповіт Устельницького і намагався відтягнути Україну зі сфери московських впливів та нав'язав дружні відносини зі Швецькою державою.

Україна мала бути визнана незалежною державою. Договори з Кримом і Туреччиною ще більше скріпили молоді державу. На перешкоді в реалізації державних задумів І. Виговського стала Москва, яка за велику ціну хотіла викликати фермент у співжитті українських суспільних верств, зокрема внести роздор між козацькою старшиною і козацькою чернью. Рівно ж Москва хотіла підкорити своїй владі українське духовенство — цей тиск, зокрема, посилює по смерті митрополита Сильвестра Косова — одначе українське духовенство зуміло відстояти свою незалежність і залишилося під формальною зверхністю царгородського патріарха. По піднесенню роботи проводили московські вояводи в Україні, які слідували за гетьманом та діяльність українського уряду. Іхня робота частково адалася — і тут саме повторився український історичний фаталізм. Частина козацтва під проводом, до речі зазначеного в визвольній боротьбі, полк. М. Пушкаря, збаламученого Запоріжжя і інших діячів повела підняти акцію проти Виговського. На цьому внутрішньому непорозумінні Москва хотіла скористатися й усунути Виговського з його одностовід від влади. Мієй-боляр — Хитрогі, П. Скурава, І. Алфімов — виключно мали на меті загострити внутрішні напруження між козацтвом. Явне повстання Пушкаря було Виговський зліквідовано в доволі радикальній спосіб — проте це була вимога часу. Без порядку ввнутрі країни тоді було думати про якісь поважніші зовнішні дипломатичні акції.

На цьому місці не хочемо розглядати фатальної політичної української черні, яка не розуміла політичних (Закінчення на стор. 4-й)

Нат. Савченко

ДРАМАТИЧНЕ НАВЕЧІР'Я ЗЕЛЕНИХ СВЯТ в 1945 р.

(2)

Це прийшли до їх кімнати. Ми показали свої паспорти й їм дали спокій, тільки запитали: чи є ще хтось в будинку. Інженер Нерсе відповів, що нікого вже нема, це тільки їх помешкання. Це нас урятувало. Тим чином на по-двір'ї далі йшла метушня, несли крики й відгомін бо-ротьби. Можна було думати, що когось мурдують. Що ми переживали, почувачи своє безсилля, жаль, співчуття нашим землякам, обурення су-проти насильства, але що ми могли відіати? Ми тільки молилися за них і за нас са-мих, бо не були певні й своїй долі. Нарешті авто від'їхало й все затихло. Нерсея прий-шли відвідати нас та підба-дьорити. Але не надовго був спокій. Знову почулося по-рохотіння, ми вийшли й по-

бачили, що в напрямі нашого табору знову наближається тягарівка. Всі ми кинулися в ліс. Ми з чоловіком забігли кудись у гущавину, в глибо-кий ліс. Бачили й інших людей, що металася там. Нарешті по-бачили широку і глибоку яму й усекопили, просто скопилися туди на дно. Сам в час, бо-ро, по лісі залунали стріли, по-чулося гавкання собак... "Це як німі!" — шепочу: "на- людей пустили собак, щоб ринюхали"... А чоловік ли-ше погрозила пальцем, мо-вляв: мовчи. Тим часом надій-шла величезна хмара, почало-гриміти і блискавки. Що робити? Треба тікати, бо вже не чути ні гукання, ні стрі-лів, видно і ті повітали від-надходячої хмари. З успішлям витягнув чоловік мене з ями й ми пустилися далі на гору

лісом, а там полем. Вігли за-лісом. Збіжжя вже по-лово. А тут як пустився до-щ, та просто злива. Пробі-гли поле, а далі пустилися дорогою все далі й далі від бараків, поїд якусь покину-ту садибу: як казали, що то-якогось графа, який втік від Гітлера. Дош лив страшенно, а тут же нікуди й сховатися від нього, бо всі будинки по-кинуті садиби замкнені. Ві-жимо далі і далі дорогою. Ко-ли не як не трісє й поперед нас поперек дороги апала ве-личезна тополя. Я аж здри-гнулася: як коли впала на нас? "Бог милував" — від-повів чоловік. Перескочили через тополу і далі біжимо дорогою.

Врешті побачили край до-роги стару калічку. Ми до-неї: стара, закутана, двері-ладне тримаються. Легко від-чинили їх і увійшли. Побачи-ли перед собою образ Бо-жого Матері. Припавши наво-лішки перед нею, подякували Богові за рятуюн. І просили Пречистої захистити нас. По-молвившись, посідали на ста-ру лавочку. Тільки сіли, аж чуємо, що хтось біжить. Але-ж? Добрий чи злий моло-

вік? Аж гульк — це наші до-свіді сусіди, панство Матрлі з своєю гарною, милою доч-кою Олечкою. Тоді всі ми розмістилися на лавочці та й оповідали собі про пережи-вання через напад на нас і насильне вивезення людей. Врешті дош ухуць і ми гуртом вернулися до нашого бараку, мокрі до нитки. Довідалися, що поїздили всі, навіть лотіши і литовці, а не ли-ше українці. Хапали й ви-возили всіх, кого попали. Од-на сім'я старих емігрантів з Румунії переховалася в лісі. Вернулися в свою хибарку, по-перебралися і я пішла до горішнього бараку, де жила моя сестра, довідатися, чи во-на вже повернулася з лісу. Ми як тікали, то і заскочила була до неї й крикнула, щоб тікала в ліс. Побачивши, що її нема, я сказала своєму чо-ловікові, аби сидів в хаті й не виходив, аж поки я не верну-ся, а сама знову поїхала в ліс. Ходила я, ходила, шукала, кричала, кликала сестру, — ніхто не відзивався. Довело-ся вертатися додому. Йшла горою лісом на всякий випа-док та зиркала крізь дере-ва, чи нема авто коло бара-

ків. Коли це, вже спускаючі-ся з гори, почула голос мого чоловіка: "майне фрау, май-не фрау" — це він мене по-бачив, а я також побачила, що він стоїть коло горішньо-го бараку, а коло нього аме-риканський вояк і один робіт-ник — голляндець із нашої фабрики. Я швидко збігла до них. Прочувала недобре: "Що-трапилось?" — питаю чоло-віка. Виявилось, що чоловік, затриманий, що менше до-відав, дішов мені назустріч. Коли він дішов лісовою сте-жкою над дорогою, з міста над'їхало тягарове авто. Там сиділи вояк-американець і гол-ляндець, робітник. Голляндець щось сказав американ-цеві, той крикнув до чоло-віка: "Сей!" Американець на-казав показати "кенкарту". А треба сказати, що на всіх "кенкартах" було початково-буковим зазначена національ-ність: у — українське, П — польське, Г — голляндець, по-казуючи на мого чоловіка, ка-зав до американця: це укра-їнець. Той тоді й собі поди-вися на "кенкарту" й нака-зав чоловікові сісти в авто. Приїхали ото до горішнього бараку. Коли я підійшла до

них, то американець сказав, що ми мусимо їхати "на бат-ківщину". Я дуже схвилюва-ла і почала запевняти його, що ми не хочемо й не мо-жемо вертатися. Тоді аме-риканець попросив оповісти, чо-го ми — та забрав нас до по-рочного бараку й казав ме-ні говорити. Він сам трохи говорив по-російськи і по-ні-мецьки. Я оповіла, що ми му-симо відійти від большевиків,

ХРОНІКА ТРЕНТОНУ

Станція Братства С. Воніш І. УД. — УНА — відбула річні Заг. Збори в суботу, 18-го квітня ц. р. Прийняли на зборах — 22 члени Станції та 20 запрошених гостей, представників місцевих організацій та членів братських установ. Централю Братства у ЗДА заступав інж. сотник Михайло Липинський з Філадельфії, що й виголосив виступний привіт від Централі. Від неприємного на Зборах почесного голови Станції, пана генерала Павла Шандрука, відчитав писемний привіт та побажання акнайкращих успіхів у діяльності Станції. Привіт від Відділу УККА і місцевої Станції „Плесту“ — мгр. Іван Костюк від ООЧСУ — п. Дмитро Федорак від СУМА — п. Степан Саган, від Т-ва 6. Вояків УД — п. Михайло Шевіц. На Зборах порішено зайнятися гідним відзначенням 70-річного Ювілею командира УНА — генерала Павла Шандрука, широким розповсюдженням несподівано випущеної в світ книжки Ювілята в англ. мові п. н. : „Армс оф Велор“ та поділяти низку орг. справ. Вибрано нову Управу Станції з головою Богданом Дубиком, та

Мих. Головачком — заст. голови і Іваном Кулісом — секретарем у проводі. Членами Управи стали: Дмитро Білик — скарбник, Степан Гудман — орг. реф. і Михайло Зрада — член. Контр. Комісія: Теодор Флюнт — голова, Дмитро Максимів і Михайло Кузів — члени.

Станція ОУМ „Плест“ — змінила варту 19-го квітня ц. р. На річних Заг. Зборах Станції, що налічили 60 членів (8 — пластунів сеньйорів, 10 — ст. пластунів (ок), 30 — пластунів юнаків (ок) та 12 — новачків (ок) — обрано нову Старшину яку очолює теппер пл. сен. мгр. Іван Костюк як старшинний. Членами Старшини стали: пл. сен. Степан Гей — скарбник, ст. пл. Люба Мицик — писар, ст. пл. Мислава Глушок — кошова, ст. пл. Михайло Глушок — кошовий, ст. пл. Ярослав Скрипчук — діловод орг., ст. пл. Роман Мицик — діловод господ. Станція Рада: пл. сен. мгр. Ярослав Лаба, пл. сен. Люба Крупа і пл. сен. Ірина Скрипчук. Головою Орг. Платова Станція це місцева організація української молоді, що вже 10-тих років веде виховну діяльність серед своїх членів та виявляє ак-

тивну участь у всіх проявах громадського життя міста. Нимала кількість членів Станції — абсолютна тайкулі, переходить на вищі ступіні в американських університетах і каледжах, поширюючи там правду про Україну і використовуючи практично знання, засвоєне в „Плесті“.

Члени Станції приготували до літніх пластівних таборів та кожного тижня займаються поточними пластівними заняттями на пластівних сходинах.

11-тих Військ Союзу України Америки на річних Заг. Зборах, 17-го травня перебрали нову Управу Відділу, яку від чер очолює п. Роман Мицик, як голови. Членами Управи стали: пл. Степан Гей, пл. Ольга Джаман, пл. Ольга Фаронів, пл. Стефан Булат та пл. Євгенія Онічук. Контр. Комісія: пл. Ірина Вояків, пл. Ірина Скрипчук і пл. Ольга Говік. Відділ має 45 членів та проводить читання громадську і харитативно-допомогову діяльність, маючи на постійному удержанні один діточий садок в Німеччині. Серед місцевих громадських організацій Відділ, у своїй діяльності займає одне з перших місць. На Заг. Зборах Централю СУА заступав пл. Марія Білик з Філадельфії.

Виставку Українського Народного Мистецтва, влаштував 18 і 19 квітня ц. р. в залі Церкви св. Іосафата Сесредок СУМА ім. полк. Е. Ковальчука. На виставці, яка подолана з передсвяткового базаром, показано багато гарних вартісних експонатів вишивок, кераміки, різьби великоплісних писанок, тощо.

Великодній Базар і продаж шукток в Шуткову неділю, 26 квітня ц. р. організували пластунки 22 куруми ім. Наталії Кобрицької. Додік з цієї імпрези призначено на пластівні цілі.

Великодні Святка — святкування українці Трентону цього року урочисто. До цього призначили чудова весілля погода та проблемне заміщення поміж поодинокими місцевими організаціями і приватними громадянами. Усі три українські церкви (дві православні, одна католицька) під час празників Воскресіння Христового, були вкриті започинай вірниками.

Фільм про європейське центро-турне Калелі Баудуристів — висвітлено 18-го травня в місцевому американському кінотеатрі „Сентр“. На двох вечірніх сеансах було понад 300 глядачів, які з зацікавленням слідували за картинами на екрані. Фільм та зокрема додаткові пояснення директора Калелі Баудуристів п. І. Гончаренка, залишили гарне враження. Для тих, що мали нагоду побачити цього фільму, варто було б в найближчому часі повторити висвітлення.

Д-р мед. Марія Макогін відкрила лікарську практику в Трентоні при 909 Лелор Стр. (телефон: Еспорт 2-8372). Це перший український лікар, що зробив трентонський українцям писемку несподіванку. До цього часу в Трентоні не було українського лікаря з власною практикою, хоча в місцевому психіатричному шпиталі „Стейт Госпітал“, як також у чисельних місцевих американських шпиталях, чимало українських лікарів відбуває практику. Інших українських професіоналів, зокрема дентистів, адвокатів (яких в Трентоні також немає), інженерів, зооучасно пті слідами д-ра М. Макогана.

Христия Кошневич — абсолютний місцевий „Сентрал Гай скаут“ пластунка 22 курума ім. Н. Кобрицької, піаністка — учениця проф. д-ра Антона Рудницького (раніше проф. Зой Горинської у Філадельфії та проф. Віри Цибенко в Трентоні), по зложенні присягисних аступних іспитів з музики, дістала стипендію на „Нью Йорк Університет“ — факультет музикології і з початком наступного шкільного року продовжуватиме там свої музичні студії. Христия Кошневич, старша дочка мгр. Богдана і Катрі Кошневичів має за собою багато власних концертів, сольових виступів на українських і американських концертних імпрезах, де завжди одержувала акнайкращі оцінки знатоків музики. Завдяки своєму небуденному музичному талантові вона одержала тричі нагороду „Гріффіт Мюзік Фаворайтис“ в Нью-Йорку та брала участь у симфонічних концертах „Консерваторії оф Мюзік“ у Філадельфії.

Свято Героїв і 30-ліття ОУН влаштував 23 травня в залі Церкви св. Іосафата та під протекторатом Відділу УККА. Відділ ООЧСУ при співучасті місцевих організацій. У програмі були: доповідь мгр. Богдана Кошневича, декламация п. Михайла Логіна і юних сумішок — Ірини Антоїч та Наталки Мадяницької, фортепіанове солю п. Христия Кошневич, сольові п. Петра Пліса при супроводі фор-

тепіані п. Христия Кошневич та виступ чоловічого Хору „Гомін“ з Перт Амбо під кер. п. М. Кормелюка. У Святковому Вечорі та Панахиді за полегких Героїв, що відбулася перед початком Вечора в Церкві св. Іосафата (правильно оо. Т. і О. Атаманюки), взяли участь в одностроїх пластова і суміська молодь та велика кількість місцевих і позамісцевих громадян.

50-літній Ювілей 245 Відділу УНС ім. Б. Хмельницького був відзначений святковим бенкетом та концертною частиною 24-го травня в залі Церкви св. Іосафата. У Програмі ввечора був виступ юношківського та юнаківського ансамблю „Горлиця“ під кер. п. М. Надраги і О. Плішук, промова головного пресідіянта УНС п. Дмитра Галичича, привіт від місцевих організацій та роздавання почесних грамот заслуженим членам Відділу. Після бенкету, який приготували паві з СУА, відбулася танкова забава для молоді. Прийняли на цьому Ювілейному Вечорі — 50 осіб — членів і нечленів УНС.

Академію на честь Пречистої Діви Марії влаштувала 31 травня у власній діточій хор під кер. учительки парафіяльної школи п. Ірини Скрипчук, мішаний церковний хор під кер. п. Івана Вігуна з сольовим п. Любомира Лампін, декламация учениці парафіяльної школи О. Булат, скрипкове солю п. Любо Понятишин та доповідь про культ і почитання Пречистої Діви Марії серед нашого народу п. Ірини Скрипчук. Додік призначено на фонд будови церкви св. Іосафата, якої душпастирством з братів оо. Теодозій і Осип Атаманюки. — Залля була заповнена.

Академію, присвячену пам'яті Симона Петлюри, влаштував 6-го червня Церковний Комітет при українсько-православній церкві св. Юрія Ремейжон у власній залі при 333 Сентер Стр. Вечір був доайовно підготовлений Церковним Комітетом з п. Максимом Скоропуським у проводі і залишки по собі приписи враження. Програма Святка: Зложення квітів під портретом Головного Отамана Симона Петлюри, доповідь інж. М. Любого, декламация п. Віри Воядаренко, А. Купчак та учениці парафіяльної школи О. Мищенко, сольові п. Воядаренко і п. А. Дупчак та виступ бандуриста з Нью-Йорку п. Володимира Юркевича. Додік з імпрези призначено в користь пані Ольги Петлюрової. Цього самого дня в церкві св. Юрія Перемижон відбувалося Заупокійну Панахиду за спокій душі сл. п. Симона Петлюри.

Перший пікнік — парафія українсько-католицької церкви св. Іосафата відбувся 7 червня на власній площі при Дуц Евіно. На пікніку було багато учасників з-поміж вірних парафії св. Іосафата та посторонніх місцевих і позамісцевих громадян, серед яких чимало було й американців. Під час пікніку грала оркестра під кер. п. Івана Вігуна. Весь дохід призначено на фонд будови церкви св. Іосафата.

Політичні спільноти знайшли новий доказ на те, що нью-йоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер кандидатуватиме на президента в 1960 році. Губернатор досі їздив п'ятью особними літаком типу „Віч крофт“, який є власністю його брата. Тепер він замовив для цілої родини великий літак на 21 особу, який може літати на дальші віддалі. Спільноти назвали цей літак „Колумбіно IV“ (Айзенгавер літак „Колумбіно III“) і кажуть, що Рокефеллер літатиме нею під час виборчої кампанії, а дорадник губернатора твердить, що це для 5-ох братів Рокефеллерів.

ПОЖЕРТВИ НА БУДОВУ КОЛЕГІЇ СВ. ВАСИЛІЯ В СТЕМФОРДІ

Саме тепер широко розгортається акція збору грошей на будову нової Колегії св. Василя в Стемфорді. На будову потрібно двоох мільйонів доларів. Український Народний Союз, включившись в цю збіркову акцію, зібрав зібрати на цю будову цілих боляр 100,000 доларів і цим забезпечити, щоб діти йшли в школу, щоб діти йшли в школу, щоб діти йшли в школу.

Нехай не буде члена УНСОУ і нехай не буде українського громадянина, який не зібрав б у цих списках. Пожертви посилайте на адресу:

ST. BASIL'S SEMINARY BUILDING FUND
c/o Most Rev. AMBROSE SENYSHYN
161 Glenbrook Road
STAMFORD, Connecticut

СПИСОК ПОЖЕРТВ, наданих від членів Українського Народного Союзу Стемфорда, 27-го травня 1959.

Лещин Іван зложив \$300.00, Галич Дмитро зложив \$250.00, Слободян Роман зложив \$250.00, Стефурак В. зложив \$200.00, Лисогір І. зложив \$150.00, Падох Я. зложив \$150.00.

По \$100.00 зложили: Вращає св. Степана, Шикаго, Драган А., редактор „Свободи“, Чорний В., д-р Галан В., д-р Галушевський Т., Герман Аня, Гнатів М., інж. Куропас С., Кушнір Ів. і Евд., Ожежинський І., Пуцало П., Шанайда В., Шмагала Д., Шпікула Т., Суліма Н., Укр. Амер. Горюк, Центр, Шикаго, Велган І.

По \$50.00 зложили: Д-р Вазалі В., Дідик В., Доцяк Ів., д-р Гук М., Гуль Т., д-р Кіналь В., Кочольський І., Кучма П., Поточник Н., о. Притулик Н., Смичук Д. В. М., Тарас Матрона, Загороднік В.

\$35.00 зложили: Айна Чопик.

По \$25.00 зложили: Амер. Укр. Горюк, Клоб. Понкер, Дерлиця В., Відділ 277 УНС, Гардфорд, Вращає св. Николая, Толдо, Демський Я., Голя З., Гусар В., Греский Іосиф, Юла А., Кліман А., Коссар В., Кузьматичий І., Кузь І., Потом В., Семіц В., Слободян Д., д-р Стецький Е., Штогрин О., Волок Ф., Зауляк І., Зорич В.

По \$20.00 зложили: Гішинська Е., Яблінський Т., Клімко П., Любас В., д-р Савчин Е., Тишовицький Е. і Олена, Яким О. і М., Юрчак І. і А.

По \$15.00 зложили: Кузів В., Савоський С., д-р Сивенський І.

По \$10.00 зложили: Вакай В., Варилка М., Білоус А., Вілоус І., Віноковський М., Вриовський І., Бурбела І. М., Чапельський О., Целлий О., Децек М., Дичун А., Федорович Л., Фляк Н., Фостек Б. і О., Галамай Ю., Голак І., Голыйда Вол., Караней Д., Кізіма В., Кривокульський І., Куляк Н., Кусян В., Лесько Р. і М., Либс О., Маршак А., Марущак К., Мілянич А., д-р Мичковський М., Микитин Ю., Назаревич В., Оніщак Д., Повх І., Прегар Н., Сенечин А., Сенюв М., д-р Шавала А., Совак Дж., Созанський С., Сикета М., Шемечко Т., Теканюк А., Томко М., Торбин С., Воробець В., Вшиванець І., Янів Ю. і М., Зелінка В.

Об'єднання Демократичної Української Молоді запрошує УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НА ВЕЛИКУ ЗУСТРІЧ ОДУМ США і Канади

що відбувається у відпочинковій оселі УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ в ГЛЕН СПЕН, Н. Н. 4-го і 5-го липня 1959 р.

ПРОГРАМА: СУБОТА, 4-го ЛІПНЯ 1959: на протязі дня СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ ОДУМ-івських дружин Торонто, Монреалю, Квіленду, Філадельфії, Трентону, Нью-Ворчестера та Нью-Йорку. Увечері

ВЕЛИКИЙ ЛІПНІЙ БАЛЬ в новозбудованій залі УРСОУ. — Початок год. 9:00 вечора. Музика — БОГДАНА ГІРЯКА.

НЕДІЛЯ, 5-го ЛІПНЯ 1959: Год. 10:30 ранку — ПОЛЬОВА СЛУЖБА БОЖА, яку відправить Високопреосвященний Архієпископ МОТИСЛАВ. Год. 1:30 дня — Урочиста частина, присвячена РОКОВИНАМ ВЕЛИКОГО ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ — ІВАНА МАЗЕНИ. Святоточе слово — ред. Михайло ВОСКОВИЩНИК. В художній частині: камера співака Ганна ШЕРЕП, оперний співак Лев РЕЙНГАРДОВИЧ, ОДУМ-івський хор з Торонто-Канада та виступ юного ОДУМ з Філадельфії.

До масової участі запрошуємо Українське Громадянство. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

3 Рідними, Приятелями, Побратимами Зброї і всією Українською Громадою ділимося боляче-сумною вісткою, що дня 26-го червня 1959 року несподівано відійшов у Вічність у своєму помешканні в Нью-Йорку, наш Невіджалуваний ЧОЛОВІК, БРАТ і ШВАГЕР, св. п. інж. Іван ШПАКІВСЬКИЙ

уроджений 5-го липня 1900 р. б. учасник Визвольної Бороти України в рядах Армії УНР, б. кооперативний і громадський діяч.

Пірається за Душу Покійного був відслужений в похоронному закладі п. П. Ірени в Нью-Йорку, у неділю, 28-го червня 1959 р. в год. 8-ї вечора, а Похорон відбувся дня 29-го червня ц. р. в год. 10-ї ранку з того ж похоронного дому на Українській Православній Церкві у Бамід Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ПОМУ ПАМ'ЯТЬ! Бесмірним горем прибиті: ОЛЕНА — дружина ВІРА — сестра ГРИНЬ — швагер

Членам ОБУВА та всім Побратимами Зброї подасмо сумну вістку, що дня 26-го червня 1959 р. помер несподівано в Нью-Йорку, св. п. інж. Іван ШПАКІВСЬКИЙ

б. учасник Визвольної Бороти України в рядах Дісної Армії УНР, член-основположник ОБУВА та кількратний член Управи Нью-Йоркського Відділу ОБУВА. Похорон відбувся дня 29-го ц. р. м. на Українському Православному Цвинтарі в Бамід Бруку, Н. Дж. Шан. Родний померлого Побратима Зброї передасмо висловни найглибшого співчуття. Управа Відділу ОБУВА в Нью-Йорку

ДЕНВЕРСЬКА ГРУПА УВАН висловлює свій невимовний жах і глибокий смуток з приводу смерті

Президента Української Вільної Академії Наук у США, видатного українського вченого і громадського діяча проф. Михайла Олексійовича ВЕТУХОВА

Родний Покійного і всім Членам УВАН висловлюємо своє шире і глибоке співчуття. УПРАВА ДЕНВЕРСЬКОЇ ГРУПИ УВАН

Замість квітів на могилу б.л. п. МИХАЙЛИНИ ДОРУНДЯК, вдови по сл. п. Семенові Дорундях, гімназ. професорів, на іділі Представництва Українського Півнесту на світовому Джемборі на Філіппінах, складають — 10 доларів Мр. Юліан, Олена і Осесла БАЧАНСЬКІ

Д-р Володимир ЮЗІЧ — повідомляє — про ВІДКРИТТЯ — власної ЛІКАРСЬКОЇ ПРАКТИКИ для негуг УХА, НОСА і ГОРЛА при 2915 West 9th Street — CHESTER, Pa. Tel.: TRemont 2-5489

Години ординації: Понеділок, вівторок, четвер і п'ятниця від 9-ї год. по полудню і від 6:30 до 8:30 по полудню. В суботу і суботу — за попередніми порозумінням.

Під зоряним небом БІЛЯ „ВЕСЕЛКИ“ на СОЮЗІВЦІ

Управа Будівельного Комітету Колегії св. Василя в Стемфорді складає шпирю подіку вище згаданим Жертводавцям, які зложили п'ять тисяч сто шістьдесять чотирьох доларів і п'ятьдесять центів (\$5,164.50). Покину тільки один відсоток висланих коверток вернувся. Масмо сильну надію, що 99 відсотків коверток повернуться з пожертвами на будову Колегії св. Василя в Стемфорді.

Управа Будівельного Комітету в Стемфорді.

Вступайте в членів Українського Народного Союзу

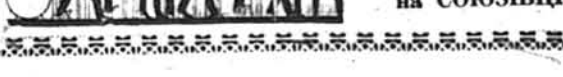
НА ПРОСТОРИ ПЛІТФОРМІ в п'ятницю, 3-го і суботу, 4-го липня 1-ї жОЖНОЇ П'ЯТНИЦІ і СУБОТИ на протязі ЛІПНЬОГО СЕЗОНУ

Забави з Танцями

при звуках оркестри „АМОР“ ПОЧАТОК — о год. 8:00 вечора

ГОСТЯМ РАДІ!

НЕМА ТО як ЗАБАВА на СОЮЗІВЦІ

МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДОПИСНО-ЛІКАРСЬКА СЕКЦІЯ

Наукового Товариства ім. Шевченка

ШОСТА РІЧНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

відбудеться — в СУБОТУ, 4-го ЛІПНЯ 1959 р.

в год. 2:00 по пол. в залі НТНП — 302-304 Захід 13 вулиці — в НЬО ПОРКУ

ПРОГРАМА:

1. Директор Секції, проф. д-р дитя. інж. Михайло Зайцев: Відкриття;
2. Проф. д-р Осип Андрушич, ЗДА, Сектор Год Юніверситеті: „До проблеми неархімедових упорядкувань в алгебричних перстенях“;
3. Проф. д-р Олександр Архипович, ЗДА, Український Технічний Інститут: „Роль України в сільському господарстві СРСР“;
4. Проф. д-р Михайло Зайцев, ЗДА, Енгельгард Індустрі: „Нові методи в індустрії тальової олії“;
5. Проф. д-р Петро Зеленький, Вельгя, дослідна станція Польсь: „Арсенові сполуки, як збудинки росту“;
6. Проф. д-р Юрій Мачук, ЗДА, Пенсильвеніс Юніверситеті: „Про електричну дисперсію діелектричної сталі суспензій твердих поліестерівних частинки“;
7. Проф. д-р Наталія Осадча-Янц, ЗДА, НТНП: „Лікарські рослини, які в народній медицині на Україні“;
8. Лектор мгр. Володимир Петришин, ЗДА, Колумбія Юніверситеті: „Методи моментів при визначенні характеристик чисел лінійного оператора“;
9. „Проф. д-р Юрій Русов, Канада, Юніверсіте де Монреаль: „Хвороби і аномалії у осетра в Канаді“;
10. Проф. д-р Павло Шулєков, Австралія, Н. В. Технікаль Юніверситеті: „Застосування нових методів інтегрування диференціальних рівнянь до розв'язування проблем теорії пружності“;
11. Проф. д-р Антін Шутка, ЗДА, Ганнеман Медікал Каледж: „Походження життя на землі у світлі сільних наук“;
12. Проф. д-р Михайло Сфремон, ЗДА, НТНП: „Особливості хімізму гіпербазитової магми“, „Містерія ізотопів та шляхи її можливого розв'язання“.

ВХІД ВІЛЬНИЙ. Додаток відвізково: зупинка ліній Індепендент при 14 вулиці і 8-ї вул. в Нью-Йорку.

Дирекція Математично-Природописно-Лікарської Секції НТНП

ЗАКЛИК КОМІТЕТУ КОЛОМІАН — ПОКУТАН в ТОРОНТО

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! Запрошуємо Вас прийти з Вашими Родинами в Приятелі

на ЗУСТРІЧ що відбудеться

в НЕДІЛЬО, 5-го ЛІПНЯ 1959 р.

в залі церкви св. о. Миколая — 770 Кайл Стр. В. в ТОРОНТО — в год. 1:00 по пол.

О год. 12:00 впол. буде відслужена, в тій церкві СЛУЖБА БОЖА.

Прибувайте, щоб спільно відбуті важливі наради. Не звгайте на це, чи дістали запрошення, чи ні. Денкі наші адреси неточні. Ми раді Вас усіх вітати.

ЗА КОМІТЕТ: Д-р Ярослав Шидайло, гол. Дарин Боднарчук, секр.

НЕ ЗАБУДЬТЕ, ЩО ВЕЛИКА ЗУСТРІЧ

Українців Канади і США, присвячена МАЗЕНИНСЬКОМУ РОКОВІ, — відбудеться —

в Торонті — 4, 5 і 6 липня 1959 р.

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ:

1. ЗАБАВА в залі Палас Пір (Торонто), у суботу 4-го липня 1959 р., о 8-ї год. вечора;
2. В неділю, 5-го липня на площі „Квін“ (25 миль від Торонта, по Гайвей ч. 5) СЛУЖБА БОЖА (9-та год. ранку), не Службі Божій ВІЧЕ, на яку виступити Президент УНР в екзилі — д-р С. ВІТВИЦЬКИЙ, а основну доповідь зроби́ть проф. В. Ревуцький;
3. КОНЦЕРТ по вічі на естраді;
4. ТАНЦІ під оркестру Данилюка, у новозбудованому павільйоні, який вміщає понад тисячу осіб. УСІХ УКРАЇНЦІВ ЗАПРОШУЮТЬ

Головні Управи ДОБРУС-у (США) та СІЖЕРО (Канада)

ДО ПИТАННЯ ПОЧАТКУ ДОБИ „РУТНИ“ В КОЗАЦЬКОМУ ПЕРІОДІ

(Закінчення зі стор. 2)

плівки І. Виговського і була опамована московською демографією. На увазі масмо перш за все Гадяцький договір — один з найважливіших документів успіху козацької дипломатії. Постанови Великого Князівства Руського, власної армії, самостійної економічної політики, зрівняння православної віри з римокатолицькою — все це були фактори, що запевняли в майбутньому систематичний розвиток української державної незалежності. Цей трактат слід уважати тріумфом української державницької ідеї XVII ст. Можливо, що рішення розпра- вувати Виговського з українськими москвофілами кидає невеличку тін на засоби, якими користувався Виговський, проте не можна забувати, що це була konieczність. Лише тотальне знищення бунту могло запевнити державу самостійність України. Було ясно, що наближався безпосередній воєнний удар двох потуг, який мав вирішити долю української держави.

Це напруження знайшло свій фінал в Конотопській битві, в якій переможцем вийшов Виговський. Протягом 28-29 червня 1959 р. Москва втратила цвіт свого війська

а на сторінках історії за- нотовано першу велику пере- мого української зброї над північним сусідом. Проте, ви- слідок внутрішньої неспаяно- сті України, Виговському не вдалося скористатися з цієї блискучої військової перемо- ги. Україна опинилася в

анархії і хаосі громадянської війни. І саме тут починається доба руйни, яка тягнеться аж до початку гетьманування І. Мазепи. Довгоді не с дета- льно опрацьована історична періодизація козацької доби і це, на нашу думку, вносить певну несистематичність в до- слідки цього періоду. Не зва- жаючи на це, часи гетьману- вання І. Виговського повин- ні зачислитися до доби рене- сансу козацької політичної думки.

3 приводу одного концерту УМІ

9-го травня ц. р. Українсь- кий Музичний Інститут в Нью- йорку в залі „Гріффін“ улашту- вав концерт учителів УМІ. Це саме: п-і Дарі Каранович- Гордишської (фортепіано), па- ні Таїсія Богданська (форте- піано), пані Галина Клім (форте. супровід) та пан Во- лодимир Цісика (скрипка).

В програмі, що їх Упра- ва Інституту розіграла була юнарським громадянам та в оголошеннях в часописах по- дано, що дохід з концерту призначений на придбання дому для УМІ.

Поліваючи подробице об- говорення поодиноких точок програми фаховою критико- ю, треба відмітити, що добір репертуару був зроблений з мистецьким знанням, а входив до нього у великій частині теж твори українських ко- мпозиторів: Миколи Лисенка, В. Барвінського, М. Фоменка, В. Ревуцького і В. Грудина.

Нечисленна, на жаль, дуб- ліка сприяла поодиноким то- чкам програми і з наддаванням з захопленням та зрозумін- ням того, скільки праці вло- жили до цієї справді мистець- кої імпреси окремі наші ви- конавці, віддали своїм справі учителі УМІ.

Тут треба застановитися писання у швейцарським етнографічним музею в Базелі

Цього року перед Великод- нем Платов Філателістичне Бюро при Головному Платові Булаві видало серію марок (45 штук) п. н. „Україна в писанках“. Вислано ці марки багатьом склавним провідни- кам різних держав і народів, чужоземним збирачам - фі- лателістам, науковим установам тощо. Ця серія пластини мар- ков викликає живе зацікав- лення нашим писанковим мис- тецтвом, що виявляється в ли- стівках, які одержує ПФ Бюро. Основоволокни Плату д-р О. Тисовський — Дрот пише так: „Ціно це видання, як з а б з печення українського права власності на цей рід (т. є. писанкового — ПФБ) мистецтва й охорону перед

наслідками і присвоєнан- ням іншими...“

Автори листів чужинці ви- словлюються з правдивим по- довом про наші писанки та признають про оригіналь- ні гарні видання марок. Для американізованих жінок у- країнського роду, ці писанки на марках є правдивим св- ященним зображенням, яке з- мовляють ціл аркуші, щоб їх опрацювати в скло і рами і за- в'язати на почесному місці у сво- їх домах. Інтересний лист ді- став ПФБ від директора „Музею етнографії і швай- царського етнографічного му- зею“ (така офіційна назва музею) в Базелі. Він пише

... Я вже маю в музею збірку українських писанок і мушу признатися, що ваші марки викликають в мене те саме незвичайне почуття (як і писанки — ПФБ) для високомистецьких, народних не софістичних, зразків, а зор- ів і колорит писанок, які я просто подивлю... Далі в листі він пише, що згадувана збірка має 1,500 наших пи- санок і він хоче її поповнити новими зразками, тому про- сить поінформувати його про ціни писанок і про способи пере- слати їх до Швейцарії.

Так ми за допомогою пла- стових марок з писанками до- відомося, яку велику пропа- гандивну роботу виконує на- ше народне мистецтво і це раз перекоуємося, що ми не знаємо всіх скарбів творчості людського духа, де зберіга- ються і наші народні мистець- кі скарби.

ПФБюро

„УКРАЇНСЬКИЙ ЛКАР“

д-ра А. Т. КІЗЕЯ

Ново доповнене і виправлене видання.

Книжка охоплює всі недуги і подє способи їх лікування.

„УКРАЇНСЬКИЙ ЛКАР“ в кожній українській хаті!

Ціна — \$6.00

Замовлення з належністю надіслати:

"СВОВОДА", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

У летунській катастрофі в Італії згинуло 68 осіб

Рим. — Великий чотириро- товорий американський тран- спортовий літак ліній „Транс- Ворлд Ейрлайнс“ загорівся в повітрі в минулу п'ятницю о год. 1/2 1. попол. ньюйорк- ского часу і зараз потім бук- вально розлетівся. Катастро- фа сталася у висоті 2.000-стїп, Кадовб, що впав в недалекій віддалі від одного сільського господарства, розбився в дре- сьги та був окутаний полу- м'ям, так, що пожежники сто- рожливо наїхали в 15 хвилин після катастрофи, не могли дістатися до кабіни. У літаку було 59 пасажирів і 9 членів екіпажу. Всі вони згинули. Між жертвами 34 американ- ці. Катастрофа сталася над селом Олджіате Олсона за 20 миль на південний захід від Міліно і за 9 миль від між- народного летовища Мальпе- на. Літак летів із Атен до Пі- ного та зупинився подорожі в Римі і в Міліно, щоб зупини- тись в наступному етапі — Парижі. Катастрофа скоїлася швидко після того, як на зга- даному летовищі в Мальпені літак набрав висоти. Причина катастрофи невідома, але в тому часі несподівано наста- ла громова. Проте речники даної летунської компанії за- явили, що не було жодного ви- падку, щоб від удару грому запали- ся будь-коли такий великий літак. На місці катастрофи американські і італійські вла- сті переводили слідство. Це одна з найбільших катастроф в історії пасажирського летун- ства. Цю трагедію спостеріга- ли з землі тисячі осіб у густо заселеному обширі Міліно і поліції, шпиталі та пожежні сторожі дістали негайно пові- домлення з різних сторін. Од- нак будь-яка рятувальна акція була неможлива.

Шведський боксер тяжкої ваги

І. Йоганссон став світовим чемпіоном

Нью Йорк. — 26-річний шведський боксер Інгмар Йоганссон в Нью Йорку на стадіон „Сіні“ при 30,000 гля- дачах 7-кратно збив і остачо- во в третій рунді переміг аме- риканського боксера Ф. Па- терсона і здобув титул світо- вого чемпіона тяжкої ваги. Ного удари правою рукою бу- ли такі сильні немов удари важкого молота, і за кожним разом Патерсон падав на зем- лю а 30,000 глядачів роз- зв'язали роти з подиву. І так швед Йоганссон, недоцінений

Промисловець остерігає проти втечі американського капіталу закордон

Нью Йорк. — Президент компанії „Кросс“ заявив, що с „дуже шкідливим“ те, що а- мериканський капітал втікає закордон, а з ним вийдуть із ЗДА також фахові робітники. „Вудова американський фабрик закордон на те, щоб можна було конкурувати з за- кордонною продукцією, яка с деколи дешевша від аме- риканської, — створив прогали- ни в нашій продукції, і може бути перешкодою в нашому майбутньому ек о номічному рості“. Президент Ральф Е. Кросс підкреслив, що між вте- тратю грошей на розбудову промислу і економіч. сльодо країни існує причинний зв'я- зок і сказав: „Створення вар- стану праці для одної робіт-

Совети протестують проти вибирання в Берліні президента Зах. Німеччини

Бонн. — Советський уряд розіслав до трьох західних ве- ликдержав і до Західної Німеччини ноти протесту про- тиво того, щоб вибори президе- нта Німецької Федеративної Республіки переводили в за- хідній Берліні. Совети пва- жодять, що цей акт, ведений під час того, як у Женеві це не закінчена конференція мі- нистрів закордонних справ, у- складнить та погіршить між- народну ситуацію і шанси ус- пеху Женевської конференції. Речник американського дер-

жавного департаменту змінив відкинув советську ноту, ствердивши, що в 1954 році вибрано також в західному Берліні західно - німецького президента і Совети тоді не протестували і що щороку в Західному Берліні відбува- ються маніфестаційні засідан- ня західно - німецького пар- ламенту, та Совети ніколи проти цього не застерігали. Зрештою, всі західні держави стоять на становищі, що місце вибору західно - німецького президента — це внутрішня справа Західної Німеччини. 1-го липня ц. р. в західному Берліні мають відбутись ви- бори нового президента, при чому виборцями с 519 членів західно - німецького парла- менту плюс 519 делегатів, ви- браних парламентами союз- них німецьких країн.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співпрацювати з 22-мільйонно- го майна організації!

Пресовий секретар советської амбасаді в Бірмі вибрав свободу

Рангун. — Пресовий секре- тар советської амбасаді в сто- лиці Бірми Рангуні, 27-річний Александр Юрійович Казна- чев, втік до американської амбасаді в Рангуні та просив дати йому тимчасове скоро- нище в амбасаді і признати право політичного азилу. Казначев написав широку заяву, в якій гостро таврує советський режим, опертій на терорі, підвирній роботі та поліційних методах. Він стверджує, що його зверхни- ки примушували його шпигу- вати власних товаришів праці в амбасаді та доносити на сво- їх приятелів бурмізців. Вре- шті він зневажив відносини в советській амбасаді і цілий советський режим. В бурміз- ській і західній пресі опри- люднено широку заяву Каз- начева з датою 24-го червня ц. р. Недавно советська амба- сада в Бірмі була тереном скандалу, бо військовий ата- ше полк. Михайл Стригін, пе- реведений хворим до шпита- лю, висловився зневажливо

В Ізраїлі криза з приводу продажу зброї Західній Німеччині

Єрусалим. — В Ізраїлі ціле населення порушене ревели- цями про договір, що його Ізраїль підписав ще в березні цього року з Західною Ні- меччиною на доставу Німе- чинині 250.000 протитанкових гранат, що їх начепаються до ручних крісів, — на суму 3,300,000 доларів. Подробці цієї трансакції були в Ізраїлі та у широкому світі невідомі аж до минулого тижня, коли два жидівські часописи пере- друкували з західно-німець- кого журналу „Дер Шпігель“ статтю на цю тему. Ізраїльсь- кий прем'єр Бен Гуріон при- знав правдивість цієї вістки та став рішуче в обороні того до- говору. Він заявив, що голов- ні дві політичні партії, які становлять парламент а р и у коаліцію, дали в кінцем ми- нулого року свою згоду на

Сенатська комісія підтримує урядовий проєкт зменшити армію до 870,000

Вашингтон. — Сенатська підкомісія для видатків на о- борону більшістю 8 до 4 го- лосів погодилася на урядовий проєкт, щоб стан армії вино- сив 870,000 воїнів, а не як проєктували в Палаті 900,000 воїнів, або аж повний міль- йон, як цього бажали 6 про- відників армії. Давніше Сенат був за те, щоб не зменшувати стану армії до 870,000, але те- пер сенатори, члени підкомісії видатків на оборону, змінили своє становище, і погодилися на число 870,000. Голова цієї підкомісії сенатор - демократ Денніс Шовез сказав, що

Появилася книжка Ірла Мацо про віце-президента Ніксона

Нью Йорк. — У видавничтві „Гарпер“ появилася книжка Ірла Мацо, яка називається „Річард Ніксон. Політичний і особистий портрет“. І в якій автор на 309 сторінках до- кладно розказує на основі дбайливо зібраних матеріялів від самого Ніксона про тепе- рішнього віце-президента, що може бути в найближчому році президентом ЗДА. Ав- тор говорить і про негативні риси Ніксона, але вкінці твер- дить, що теперішній віце- президент „був б одним із найсильніших мешканців Бі- лого Дому, в традиції Рузвел- тів“, трохи більше лібераль- ний як Айзенгавер і більше

прислухався б до порад інте- лектуаль і робітничих про- відників. Як Ніксон буде кан- дидатом в 1960 році, то ви- борча кампанія буде воєвно- нию - ударна — передбачає автор книжки.

● Царь Етіоні, Гайле Се- лассі, перебуває з офіційним відвідинам в президента Зе- леної Арабської Республіки Нассера, який прийняв його з королівськими почестями. На привітання Нассер передав еті- опському монархові найвищий ордер, існуючий в Єгипті, „На- шийний Нілу“. Ділова ціль від- відин — переговори справу кордону краю Сомалі, що має стати в 1960 р. самостійною державою, та користування во- дами Нілу.

48 E. 7th St.
New York City

GR 3-3550
ГУЦУЛЬСЬКІ КІЛИМИ,
вишивки, різьба з Гуцульщини.

РОЗШУК

Люд. КУЧМИДА,
син Миколи, з с. Насичне, пов.
Львів, Зх. Україна, пошукує
свою сестру ХРИСТИНУ.
Хто знає її про ім. або вона
сама, просити ласкаво писати
на адресу:

Wasyi KUCMYDA
616 Highland Avenue
Benton Harbor, Michigan, USA
Загратиці часописи просять
про передрук цього оголошення.

Пані Алла Гарасимович
Юліяніна СТРИНСЬКА!

Подати свою адресу для
Родичів з Вучачини.

— Письмо:
A. LUCIW
110 N. 8th Street
Brooklyn, N. Y.

ВИСИЛАЙТЕ ПАЧКИ до Краю з гарантією доставки зі старої фірми в Америці.

(Основа 1931 року).
Гарантія доставки зазна- чена на Вашій поштівці.
Наші ціни за обслуги
ЗНИЖЕНІ.
SERVICE CHARGE
від \$5.00 до \$10.00
залежно від ваги
пачки.

UNION TOURS

1 East 36th Street
NEW YORK 16, N. Y.

Ваші діти? Загляньте замолочу наших дітей з найстаршою на Білорусі й найбагатшою українською національною установою поза межами Ва- тьщини, якою с Український Народний Союз, щоб забезпе- чити їх країну будучи, а наші громади у військовій новий „свідомої члени“!

Посмертна згадка

Носіф КУЗІВ, член 204 Відд. УНСоюзу в Нью Йорку, помер 27-го червня 1959 р. Похоронений в 1901 р. в селі Сло- бода, пов. Березань, Зх. Ук- раїна. Могили у смутку дру- жину Марію, сина Романа, доньку, Мадю. Штотрим за- кладає в середу, 1-го липня 1959 р. з пох. заведення П. Яремки до церкви св. Іоанн при 7-й вул. в Нью Йорку, опісля на цвинтар Сант Чарлс, Лонг Айленд. — В. Н. П.!

ВІСНІМ КОВАЛЬЧЕНКО

Погребник.
Community Funeral Home
Air Conditioned
Занятість похоронами. Ціни приступні для всіх. Об- слуга чесна і швидко. У випадку смутку в родині, кладає в серці та в нові Community Funeral Home
Yonkers, N. Y.
YO 9-7272

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслу. ЦІНА І ЧЕСНО
Our Services Are Available
Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

Петро ЯРЕМА

УКР. ПОГРЕБНИК
Занятість похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура.
Модерна калібри до улашту-
вання даром.

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel: ORchard 4-2568

VICTOR KAMKIN, Inc.
BOOKSTORE
2906 — 14th Street, N. W.
WASHINGTON 9, D. C.
Вийшов з ДРУКУ і розсилається ВЕЗПЛАТНО усім бажачим
КАТАЛОГ КНИЖОК
в УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

ЛІКИ: це найбільш корисний дарунок до КРАЮ!
20% **ВИСИЛАСМО** до ЄВРОПИ 20%
ЗНИЖКИ
— Гарантія доставки. — Митю оплачується тут. —
ВИСИЛАСМО ЛЕТУНСЬКОЮ ПОШТОЮ.
Rimifon, Penicillin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins
— Irgaparin, Orinase (diabetes), Uroclad.
Спеціалісти европ. рецент полагодили Ваші рецепти точно.
СПЕЦІАЛЬНІ ПАЧКИ
для хворих на туберкульозу, артритизм, ревматизм,
діабетизм, з високим тисненням крові і т. д.
Тонкі найлонів еластичні ПАНЧОХИ, вартості \$15.00
за \$4.95
Говоримо українською, російською і польською мовами.
Письмо або телефонуйте:
B. Feldman Pharmacy
111 Ave. "A" & 7th Street NEW YORK CITY
Tel: OR 7-5980
СПЕЦІАЛЬНО: При замовленні поштою або особисто, за-
лучити вирізок цього оголошення, а одержите на вищега-
дані ліки а всі інші 20% **ЗНИЖКИ**, яку з огляду на ве-
лике замовлення покупця — продовжуємо.

АПУШКАЦІ НА ПРИЙНЯТТЯ
на
КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
на „СОЮЗІВЦІ“ в Кергонісон, Н. Н.
9-го СЕРПНЯ — 3-го ВЕРЕСНЯ 1959 року.
Ім'я
Адреса
Він Член УНСоюзу, Відд.
Знання української мови: — добре; слабо; дуже слабо.
Залучаю на рахунок оплати: \$
(Почта оплата курсів с \$120.00. Полоними належності
треба вилатити з алікацією).

ТАРЗАН, ч. 4, 282. Нова потвора.

THE HIDEOUS SCREAM RESOUNDED ACROSS THE BARREN SANDS. ALL CREATURES OF THE DESERT SHUDDERED—THINKING A NEW MONSTER HAD INVADED THEIR DOMAIN...

Ного первобутне серце гу- ду виклик... перемоги сам-
пало в тріумфі і Тарзан пе- ця мав!
ред трупом вирівав свого ро-
Потворний крик пролунав по пустинних пісках. Всі тварюки пустині задржили,
гадаючи, що нова потвора влізла до їх володін.